

Rolnummer 4792
Arrest nr. 65/2010 van 27 mei 2010

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende de artikelen 4, § 2, en 6, § 2, van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, gesteld door het Hof van Cassatie.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters M. Bossuyt en M. Melchior, en de rechters R. Henneuse, L. Lavrysen, J.-P. Moerman, E. Derycke en P. Nihoul, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Bossuyt,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging

Bij arrest van 8 oktober 2009 in zake Catherine Bruneel tegen de nv « Centea » en in aanwezigheid van Roberto Palmeri, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 2 november 2009, heeft het Hof van Cassatie de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schenden de artikelen 4, § 2, en 6, § 2, van de wet op het gebruik der talen in gerechtszaken de artikelen 10 en 11 van de Grondwet doordat zij de termijn voor het instellen van een cassatieberoep in civiele zaken doen ingaan vanaf het ogenblik van de uitspraak, zelfs in afwezigheid van de partijen, terwijl in civiele procedures de termijn van het cassatieberoep in de regel ingaat vanaf de betekening of de kennisgeving ervan ? ».

Memories en memories van antwoord zijn ingediend door :

- Catherine Bruneel, wonende te 1083 Brussel, Van Overbekelaan 188/0002;
- de Ministerraad.

Op de openbare terechtzitting van 21 april 2010 :

- zijn verschenen :
 - . Mr. M. Mahieu, advocaat bij het Hof van Cassatie, voor Catherine Bruneel;
 - . Mr. E. Jacobowitz, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers E. Derycke en R. Henneuse verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil

Bij de verwijzende rechter werd een voorziening in cassatie ingesteld tegen een vonnis van de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel waarbij een verzoek tot taalwijziging van eiseres ongegrond werd verklaard en voor recht werd gezegd dat de procedure in de Nederlandse taal zal worden voortgezet. Het cassatiemiddel steunt op een schending van de artikelen 4, § 1, en 6, §§ 1 en 2, van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken.

De verwijzende rechter merkt op dat uit de tekst van de artikelen 4 en 6 van de voormelde wet volgt dat de daarin uitgewerkte en bijzondere procedure van toepassing is op de afhandeling van de incidenten van taalwijziging. Vervolgens stelt hij de voormelde prejudiciële vraag.

III. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

A.1. De Ministerraad betoogt in hoofdorde dat het antwoord op de prejudiciële vraag kennelijk niet dienstig is om het geschil dat aan de verwijzende rechter is voorgelegd, te beslechten, zodat de vraag geen antwoord behoeft. Het bestreden vonnis werd op 28 april 2008 uitgesproken en de voorziening in cassatie werd op 24 juli 2008 ingesteld, dus binnen de termijn van drie maanden waarin artikel 1073 van het Gerechtelijk Wetboek voorziet. Uit de verwijzingsbeslissing blijkt niet dat de voorziening niet tijdig zou zijn ingesteld.

A.2. De eiseres voor de verwijzende rechter merkt op dat de voorziening in cassatie werd ingesteld bij een op 12 augustus 2008 ter griffie van het Hof van Cassatie ingediend verzoekschrift, dat op 31 juli 2008 werd betekend aan de partijen tegen wie de voorziening is gericht. Bijgevolg werd de voorziening in cassatie meer dan drie maanden na de uitspraak van de bestreden beslissing ingesteld. Het openbaar ministerie heeft een exceptie van niet-ontvankelijkheid opgeworpen om reden dat de voorziening in cassatie laattijdig werd ingesteld. Volgens de eiseres voor de verwijzende rechter behoeft de prejudiciële vraag bijgevolg wel degelijk een antwoord.

Ten gronde

A.3. Volgens de eiseres voor de verwijzende rechter schenden de artikelen 4, § 2, en 6, § 2, van de wet van 15 juni 1935 het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, alsmede de rechten van verdediging.

Wat het instellen van een voorziening in cassatie betreft, bestaat er een verschillende regeling, naargelang het gaat om, enerzijds, de in de in het geding zijnde bepalingen bedoelde geschillen, waarvoor de uitspraak van de beslissing, zelfs in afwezigheid van de partijen, als betekening geldt en aldus de termijn voor het instellen van een voorziening in cassatie doet lopen, of, anderzijds, de andere geschillen waarop de gemeenrechtelijke regel van de betekening bij gerechtsdeurwaardersexploot en van de kennisgeving overeenkomstig artikel 792, tweede en derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, van toepassing is. De rechten van verdediging zijn geschonden door een regeling die ertoe strekt de termijn voor het instellen van een voorziening in cassatie, die hoe dan ook drie maanden blijft, automatisch bij de uitspraak van de beslissing te doen aanvangen. De regeling waarbij van de rechterlijke beslissing geen kennis wordt gegeven aan de betrokkenen die niet uitdrukkelijk worden ingelicht over de gevolgen van de uitspraak van de beslissing en waarbij de uitspraak de termijn voor de aanwending van een rechtsmiddel doet ingaan, houdt een onevenredige beperking van de rechten van de daarbij betrokken partijen in. De betekening bij gerechtsdeurwaardersexploot of de kennisgeving bij gerechtsbrief bieden onmiskenbaar een informatiewaarborg en een rechtszekerheid die bij de gewone uitspraak van de beslissing niet bestaat. Het feit dat het vonnis waarbij uitspraak wordt gedaan over een vordering tot taalwijziging, niet de grond van de zaak betreft, doet daaraan geen afbreuk.

A.4. Volgens de Ministerraad berust het verschil in behandeling op een objectief criterium, namelijk het al dan niet voorhanden zijn van een vonnis waarbij over een vordering tot taalwijziging uitspraak wordt gedaan.

De vordering tot taalwijziging regelt slechts een modaliteit van de procesvoering. De rechter moet zich nog steeds uitspreken over de grond van het geschil, zodat kan worden aangenomen dat de aanvang van de termijn om een voorziening in cassatie in te stellen niet afhankelijk moet worden gemaakt van een bijkomende formaliteit, zoals de betekening van het vonnis door een van de partijen. De wetgever vermocht in maatregelen te voorzien om de beslechting van een tussengeschied, zoals een vordering tot taalwijziging, niet te laten aanslepen en aldus een spoedige rechtsbedeling binnen een redelijke termijn na te streven.

Ten slotte heeft het verschil in behandeling geen kennelijk onevenredige gevolgen. Met verwijzing naar de rechtspraak van het Hof, betoogt de Ministerraad dat verschillen in procedureregelingen niet zonder meer als discriminerend kunnen worden aangemerkt. Van discriminatie zou slechts sprake kunnen zijn, mocht het verschil in behandeling dat voortvloeit uit de toepassing van die procedures, gepaard gaan met een onevenredige beperking van de rechten van de daarbij betrokken personen. Zulks is te dezen geenszins het geval. Immers, het vonnis waarbij over een vordering tot taalwijziging uitspraak wordt gedaan, doet geen afbreuk aan de grond van de zaak. Bovendien hebben de partijen die zulk een vordering indienen, kennis van de beslissing van de rechter die ter zitting onmiddellijk uitspraak doet over die vordering, vermits die partijen aanwezig dienen te zijn of

vertegenwoordigd dienen te worden door hun lasthebbers. Overigens kan de partij die niet verschijnt, in de verzetsakte nog de taalwijziging vragen. Ten slotte wordt door de in het geding zijnde bepalingen niet geraakt aan de termijn om een voorziening in cassatie in te dienen. De termijn van drie maanden, waarin artikel 1073 van het Gerechtelijk Wetboek voorziet, blijft onverkort van toepassing.

- B -

B.1. De prejudiciële vraag heeft betrekking op de artikelen 4, § 2, en 6, § 2, van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, die bepalen :

« Art. 4. [...] § 2. De bij de vorige alinea voorziene aanvraag wordt mondeling gedaan door den verweerder die in persoon verschijnt; zij wordt schriftelijk ingediend, wanneer de verweerder bij lasthebber verschijnt. Het geschrift moet van de hand zijn van verweerder en door hem zelf ondertekend; het blijft aan het vonnis gehecht.

De rechter doet op staanden voet uitspraak. Hij kan weigeren op de aanvraag in te gaan, indien uit de elementen van de zaak blijkt dat de verweerder eene toereikende kennis bezit der taal gebruikt voor het opmaken der akte tot inleiding van het geding. De beslissing van den rechter moet met redenen omkleed zijn; zij is voor verzet noch voor beroep vatbaar. Zij is uitvoerbaar op de minuut en voor registratie, zonder andere rechtspleging noch vormvereischten; de uitspraak van de beslissing, zelfs in afwezigheid van partijen, geldt als betekening ».

« Art. 6. [...] § 2. Wanneer, in dezelfde zaak, verscheidene verweerders zijn en, krachtens artikel 4, de keus van de taal der rechtspleging aan den verweerder behoort, wordt de taal gebruikt die door de meerderheid wordt gevraagd. Evenwel kan de rechter weigeren op die aanvraag in te gaan, indien uit de elementen van de zaak blijkt, dat de verweerders voldoende de taal kennen, die werd gebruikt voor het opmaken van de akte tot inleiding van het geding. In geval van gelijkheid, duidt de rechter zelf de taal aan, waarin de rechtspleging moet voortgezet worden, daarbij rekening houdende met de noodwendigheden der zaak.

Zijne beslissing moet met redenen omkleed zijn; zij is voor verzet noch voor beroep vatbaar en is uitvoerbaar op de minuut en voor de registratie, zonder eenige andere rechtspleging noch vormvereischte. De uitspraak van de beslissing geldt als betekening, zelfs in geval van afwezigheid der partijen ».

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

B.2.1. Volgens de Ministerraad zou het antwoord van het Hof op de prejudiciële vraag kennelijk niet dienstig zijn om het geschil dat aan de verwijzende rechter is voorgelegd, te beslechten, zodat de vraag geen antwoord zou behoeven. Het bestreden vonnis werd op 28 april 2008 uitgesproken en de voorziening in cassatie werd op 24 juli 2008 ingesteld, dus

binnen de termijn van drie maanden waarin artikel 1073 van het Gerechtelijk Wetboek voorziet. Uit de verwijzingsbeslissing blijkt niet dat de voorziening niet tijdig zou zijn ingesteld.

B.2.2. De eiseres voor de verwijzende rechter repliceert in haar memorie van antwoord dat de voorziening in cassatie werd ingesteld door een op 12 augustus 2008 ter griffie van het Hof van Cassatie ingediend verzoekschrift, dat op 31 juli 2008 werd betekend aan de partijen tegen wie de voorziening is gericht. Bijgevolg werd de voorziening in cassatie meer dan drie maanden na de uitspraak van de bestreden beslissing ingesteld. Het openbaar ministerie heeft een exceptie van niet-ontvankelijkheid opgeworpen om reden dat de voorziening in cassatie laattijdig werd ingesteld. Volgens de eiseres voor de verwijzende rechter zou de prejudiciële vraag bijgevolg wel degelijk een antwoord behoeven.

B.2.3. Uit de gegevens die door de eiseres voor de verwijzende rechter in haar memorie van antwoord zijn verstrekt betreffende de data van instelling van de voorziening in cassatie en van de betekening aan de partijen tegen wie die voorziening is gericht, blijkt dat het antwoord op de prejudiciële vraag dienstig kan zijn voor de beslechting van de zaak die voor de verwijzende rechter aanhangig is, vermits de voorziening in cassatie meer dan drie maanden na de uitspraak van het bestreden vonnis is ingesteld.

De exceptie wordt verworpen.

Ten gronde

B.3. Het Hof wordt ondervraagd over de bestaanbaarheid met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie van de artikelen 4, § 2, en 6, § 2, van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, in zoverre zij de termijn voor het instellen van een cassatieberoep in civiele zaken doen ingaan vanaf de uitspraak, zelfs in afwezigheid van de partijen, terwijl in civiele procedures de termijn van het cassatieberoep in de regel ingaat vanaf de betekening of de kennisgeving ervan.

B.4. Het staat aan de wetgever te bepalen op welke wijze de mededeling van akten van rechtspleging wordt geregeld.

Wat betreft de rechterlijke beslissingen over de vorderingen die op grond van de in het geding zijnde bepalingen zijn ingediend, wordt de keuze om de uitspraak van zulke beslissingen als betekening te doen gelden, onder meer verantwoord door de zorg om de kosten van de rechtspleging te drukken en de uitvoering van de behandeling van de zaak te bespoedigen, temeer daar het gaat om beslissingen waarbij enkel over een incident - namelijk een incident van taalwijziging - en niet over de grond van het geschil wordt geoordeeld.

B.5.1. Blijft nog te onderzoeken of het verschil in behandeling, wat de aanvang van de termijn om een cassatieberoep in te dienen betreft, bestaanbaar is met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie.

B.5.2. Het verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen dat voortvloeit uit de toepassing van verschillende procedureregels in verschillende omstandigheden, houdt op zich geen discriminatie in. Van discriminatie zou slechts sprake kunnen zijn, indien het verschil in behandeling dat voortvloeit uit de toepassing van die procedureregels, een onevenredige beperking van de rechten van de daarbij betrokken personen met zich zou meebrengen.

B.5.3. De omstandigheid dat de termijn om een cassatieberoep in te stellen in het ene geval loopt vanaf de uitspraak en in het andere geval vanaf de betekening of de kennisgeving ervan is niet van dien aard dat de rechten van de daarbij betrokken personen op onevenredige wijze worden beperkt.

Overeenkomstig het in het geding zijnde artikel 4, § 2, wordt de aanvraag tot taalwijziging immers mondeling gedaan door de verweerder die in persoon verschijnt en wordt zij schriftelijk ingediend, wanneer de verweerder bij lasthebber verschijnt. Bovendien hebben de partijen die zulk een aanvraag indienen kennis van de beslissing van de rechter die ter zitting over het incident « op staande voet » uitspraak doet, vermits die partijen in persoon dienen te verschijnen of dienen te worden vertegenwoordigd.

Ten slotte hebben de in het geding zijnde bepalingen niet tot gevolg dat aan de termijn om, in civiele zaken, een cassatieberoep in te dienen wordt geraakt, vermits de termijn van drie maanden waarin artikel 1073 van het Gerechtelijk Wetboek voorziet, onverkort geldt.

B.6. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

De artikelen 4, § 2, en 6, § 2, van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken schenden de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 27 mei 2010.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Bossuyt